

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/79/2023
Identifikačné číslo spisu:	8116205419
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8116205419.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mesto Prešov, so sídlom Hlavná 73, Prešov, IČO: 00 327 646, zast. advokátom JUDr. Martinom Staroňom, so sídlom Hlavná 89, Prešov, proti žalovaným: 1/ M. C., nar. X., bytom W., 2/ M. C., nar. X., bytom J., obaja zast. advokátom JUDr. Ivanom Savčákom, so sídlom Partizánska 45, Bardejov, 3/ G. M., nar. X., bytom O., 4/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, 5/ Slovenská republika, zast. Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, IČO: 17 355 345, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15C/92/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. februára 2023 sp. zn. 12Co/50/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/ - 5/ m a j ú proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. júna 2021 č. k. 15C/92/2016-419 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu, prvý v poradí“) žalobu zamietol (prvá výroková veta). Žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhá výroková veta); v o vzťahu žalobcu a žalovaného 3/ nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal (tretia výroková veta).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, prvého poradí, vyplýva, že žalobca sa domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností, a to parcely KNC č. XXXX/XXX, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A., KNC č. XXXX/XX, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A., KNC č. XXXX/XXX, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A. a KNC č. XXXX/X, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A.. Okresný súd rozsudok, prvý v poradí, založil na konštatovaní, že žalobca nenadobudol do výlučného vlastníctva stavby skleníkov, a tak podľa § 2d zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (ďalej len „zákon č. 138/1991 Zb.“ alebo „zákon o majetku obcí“) nemohol nadobudnúť ani vlastníctvo k sporným pozemkom. Žalobu voči žalovanému 4/ zamietol pre nedostatok jeho vecnej pasívnej legitímácie v spore.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 24. marca 2022 č. k. 12Co/47/2021-492 rozsudok okresného súdu (prvý v poradí) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Dôvodom zrušenia rozsudku okresného súdu, prvého v poradí, bolo konštatovanie nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobca totiž v odvolaní namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie (prvého v poradí) v súvislosti s parcelami KNC č. XXXX/X a č. XXXX/XXX, ktoré bezpochyby určil predmetom sporu, a ku ktorým sa vlastníckeho práva domáhal iným právnym titulom, ako pri parcelách KNC č. XXXX/XXX a č. XXXX/XX. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (prvého v poradí) pre odvolací súd vôbec nevyplynulo, ako okresný súd posudzoval nárok žalobcu v tejto časti (KNC č. XXXX/X a č. XXXX/XXX), osud týchto parciel ostal v rozhodnutí súdu prvej inštancie nepovšimnutý a nejasný. Súd prvej inštancie tak podľa názoru odvolacieho súdu porušil právo žalobcu na spravodlivý proces vrátane práva preukázať v konaní tvrdené skutočnosti o preukázaní dôvodnosti nároku, ktorá vada bola odstrániteľná len zrušením rozhodnutia vydaného v prvoinštančnom konaní.

3. Okresný súd rozsudkom z 27. júna 2022 č. k. 15C/92/2016-525 (ďalej len rozsudok okresného súdu, druhý v poradí) opätovne žalobu zamietol (prvá výroková veta), žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhá výroková veta); vo vzťahu žalobcu a žalovaného 3/ nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal (tretia výroková veta).

3.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností, a to parcely KNC č. XXXX/XXX, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A., KNC č. XXXX/XX, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A., KNC č. XXXX/XXX, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A. a KNC č. XXXX/X, vedenej na LV č. XXXX, k. ú. A. Uviedol, že na týchto nehnuteľnostiach sú stavby vo vlastníctve žalobcu, a to skleníky, ktoré nadobudol do vlastníctva od bývalého štátneho podniku ZASAP š. p.; 7. januára 1991 bol uzatvorený delimitačný protokol o prevode zakladateľskej funkcie voči ZASAP š. p. Prešov z okresného národného výboru v likvidácii na Mesto Prešov. Následne bol 10. septembra 1992 uzavretý delimitačný protokol o majetku štátneho podniku; v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. mali prejsť prevádzkové jednotky do vlastníctva Mesta Prešov. Dňa 21. januára 1994 bolo Mesto Prešov nútené vrátiť všetok oddelimitovaný majetok naspäť štátnemu podniku bez uvedenia dôvodu. Slovenský pozemkový fond žalobcu žiadal bezodplatne delimitovať ornú pôdu na základe zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“). Následne štátnemu podniku Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“) oznámilo, že je povinný delimitovať ornú pôdu na Slovenský pozemkový fond. Štátny podnik delimitačným protokolom odovzdal Slovenskému pozemkovému fondu všetku ornú pôdu nachádzajúcu sa v areáli a vo vlastníctve štátneho podniku. Žalobca vyslovil, že predmetná delimitácia prebehla v rozpore s platnou právnou úpravou. Štátny podnik na základe súhlasu a na bezodplatný prevod majetku na Mesto Prešov svoj majetok Mestu Prešov odpredal na základe kúpnej zmluvy č. XX/XXXX; predmetom tejto kúpnej zmluvy bol všetok hmotný a nehmotný investičný majetok nachádzajúci sa v prevádzkach strediska výroby a predaja kvetov; predmetom zmluvy neboli nehnuteľnosti, ktoré boli oddelimitované Slovenskému pozemkovému fondu. Udelenie výnimky ministerstva na priamy predaj majetku naplnilo § 2 ods. 6 zákona č. 138/1991 Zb., s ktorým ráta aj § 2d uvedeného zákona, čím bol naplnený právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva v prospech mesta k sporným pozemkom. Pokiaľ ide o parcely KNC č. XXXX/X a č. XXXX/XXX, tieto považoval žalobca za protiprávne oddelimitované dňa 7. októbra 1994 Slovenskému pozemkovému fondu; mestá a obce nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam od štátu priamo zo zákona č. 138/1991 Zb., ktorý nadobudol účinnosť k 1. máju 1991. Žalovaní s podanou žalobou nesúhlasili.

3.2. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 2, § 2d, § 15a, § 15b zákona č. 138/1991 Zb., § 1 až § 3 zákona č. 427/1990 Zb. o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby (ďalej len „zákon č. 427/1990 Zb.“) a § 2 zákona č. 307/1992 Zb. o ochrane

poľnohospodárskeho pôdneho fondu (ďalej len „zákon č. 307/1992 Zb.“). Posudzujúc dôvodnosť podanej žaloby konštatoval, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení z dôvodu zosúladenia faktického užívacieho stavu so stavom právnym.

3.3. Súd prvej inštancie ustálil predmet konania. Vychádzal zo žalobnej argumentácie, že žalobca vlastníctvo k parcele č. XXXX/XX a č. XXXX/XXX nadobudol podľa § 2d zákona č. 138/1991 Zb. s účinnosťou od 1. júla 2009; žalobca tvrdil, že vlastníctvo k týmto pozemkom mu svedčí z dôvodu, že sú na nich umiestnené stavby skleníkov, ktoré nadobudol podľa § 2 ods. 6 zákona č. 138/1991 Zb., a to kúpnu zmluvou uzatvorenou 15. júna 1994 postupom podľa § 47b zákona č. 92/1991 Zb. Pokiaľ ide o vlastníctvo k pozemkom KNC č. XXXX/X a č. XXXX/XX, žalobca tvrdil, že vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam nadobudol podľa zákona č. 138/1991 Zb. s účinnosťou k 1. máju 1991; podporne ako právny titul poukázal na § 14 zákona č. 427/1990 Zb. V priebehu konania tvrdil, že vlastníctvo k týmto pozemkom mu svedčí titulom aj podľa § 2b zákona č. 138/1991 Zb.

3.4. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že na žalobcu prešla zakladateľská funkcia voči Záhradníckemu a sadovníckemu podniku štátny podnik (ďalej aj ZASAP š. p.); z právnej úpravy (§ 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb.) vyplýva, že veci, ku ktorým patrilo právo hospodárenia štátnym podnikom, ku ktorým prešla zakladateľská funkcia na obec, prechádzajú z majetku Slovenskej republiky do vlastníctva obce. Z iného ustanovenia zákona č. 138/1991 Zb. (§ 2 ods. 6) však vyplýva, že veci uvedené v odseku 2 podliehajúce prevodom vlastníctva na iné právnické a fyzické osoby podľa osobitných predpisov sa stanú majetkom obce potom, čo sa podľa týchto predpisov rozhodne, že sa nezaradia do zoznamu prevádzkových jednotiek určených na účely prevodu vlastníctva, alebo ak sa z tohto zoznamu vylúčia, ako aj tie veci, ktoré sa nevydražia ani v opakovanej dražbe. Tieto veci nadobudne obec odovzdaním a ich prevzatím. Osobitným predpisom je v danom prípade zákon č. 427/1990 Zb. V danej veci sa žalobca rozhodol k veciam, ku ktorým patrilo právo hospodárenia ZASAP š. p., inak podliehajúcim právnej úprave zákona č. 427/1990 Zb., uplatniť postup podľa zákona č. 92/1991 Zb.; uvedené vylučuje, aby vlastníctvo k týmto veciam nadobudol v súlade s § 2 ods. 6 veta prvá a veta druhá zákona č. 138/1991 Zb. Súd prvej inštancie navyše uviedol, že žalobca nadobudol vlastnícke právo iba k tým veciam, ku ktorým mal ZASAP š. p. právo hospodárenia, a ktoré sú špecifikované v kúpnej zmluve č. XX/XXXX, ktorá bola uzatvorená v súlade s výnimkou poskytnutou ministerstvom podľa § 47b zákona č. 92/1992 Zb.; zo zápisnice o odovzdaní majetku, ktorý je predmetom zmluvy, nesporne vyplýva, že jej predmetom nebola orná pôda, ktorú štátny podnik oddelimitoval na Slovenský pozemkový fond dňa 17. októbra 1994. Z uvedeného okresný súd vyvodil záver, že žalobca vlastnícke právo k sporným pozemkom nenadobudol v súlade s § 2 ods. 6 zákona č. 138/1991 Zb. a neprichádza do úvahy ani právny titul v zmysle § 14 zákona č. 427/1990 Zb.

3.5. Aj vo vzťahu k parcelám KNC č. XXXX/X a KNC č. XXXX/XXX mohol žalobca nadobudnúť vlastnícke právo iba v súlade s § 2 ods. 6 zákona č. 138/1991 Zb. Potom je vylúčené, aby žalobca k týmto parcelám nadobudol vlastnícke právo ku dňu účinnosti zákona, nakoľko podľa § 2 ods. 7 citovaného zákona vyplýva, že opäť nadobúda dňom účinnosti zákona iba veci a majetkové práva podľa odsekov 1, 2 a 5.

3.6. Súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že v čase likvidácie štátneho podniku vstúpila do účinnosti novela zákona č. 138/1991 Zb. vykonaná zákonom č. 306/1992 Zb. prijatím nových ustanovení, § 15a až § 15c. Ak mal žalobca nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam za splnenia podmienok uvedených v § 15a a § 15b zákona o majetku obcí, muselo by ísť o pozemky, ktoré boli vo vlastníctve obce do 31. decembra 1949, čo v spore preukázané nebolo. Aj z uvedených dôvodov okresný súd uzavrel, že nebolo možné považovať delimitačný protokol zo 17. októbra 1994, na základe ktorého mali byť sporné pozemky oddelimitované na Slovenský pozemkový fond, za neplatný právny úkon.

3.7. Žalobca tiež tvrdil, že vlastníctvo k pozemkom nadobudol podľa § 2d zákona č. 138/1991 Zb., keďže ide o pozemky pod stavbami skleníkov, ktoré mal nadobudnúť kúpnu zmluvou č. XX/XXXX z 15. júna 1994. Súd prvej inštancie ustálil, že skleníky mali charakter stavby. Z predloženej kúpnej

zmluvy č. XX/XXXX. pre okresný súd vyplynulo, že žalobca od štátneho podniku nadobudol tiež skleník, umiestnený na parcele č. XXXX/XX a XX; súčasťou zmluvy bol inventarizačný zoznam s uvedením štyroch skleníkov a skleníkovej zostavy bez identifikácie, na ktorých pozemkoch sú umiestnené. Z predložených listín však nebolo preukázané, že ide o identické skleníky, keďže tieto sú rozmiestnené na pozemkoch s označením pôvodného parcelného čísla, ktoré sú rozdielne oproti pozemkom uvedeným v kúpnej zmluve, na ktorú by mali byť skleníky umiestnené. V tomto smere sa okresný súd stotožnil s argumentáciou žalovaných, že medzi obsahom inventarizačného zoznamu vyhotoveného na podklade kúpnej zmluvy a obsahom geodetického zamerania sú nezrovnalosti čo do počtu skleníkov, a tieto listinné dôkazy nie sú spôsobilé preukázať, či skleníky vymedzené v inventarizačnom zozname sú tými istými skleníkmi, ako ich špecifikuje geodetické zameranie. Z dôvodu, že žalobca nepreukázal, že nadobudol do výlučného vlastníctva stavby skleníkov podľa geodetického zamerania, nemohol nadobudnúť ani vlastníctvo k sporným pozemkom, na ktorých majú byť stavby skleníkov umiestnené, resp. tvoria tzv. príľahlú plochu.

3.8. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu zamietol. Na okraj poukázal na závery vyplývajúce z nálezů Ústavného súdu SR zo 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015 vo vzťahu k zásade nemo plus iuris. Uviedol, že aj v prípade preukázania vlastníckeho práva žalobcu k sporným pozemkom by ho považoval za nedbalého vlastníka, keďže tvrdil, že vlastnícke právo nadobudol v roku 1991 a vlastnícke právo štátu k sporným pozemkom spochybnil až v roku 2013 po uplynutí viac ako dvadsiatich rokov.

3.9. Voči žalovanému 4 / súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu absencie pasívnej vecnej legitimácie v spore, keďže nebol vedený ako vlastník, resp. podielový spoluvlastník sporných pozemkov, iba vykonával správu pozemkov vo vlastníctve štátu.

3.10. V priebehu konania súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov z dôvodu, že tento návrh nebol uplatnený včas a žalobca pôvodne neuviedol, na preukázanie ktorých skutkových zistení žiada uvedené dôkazy vykonať. Až na pojednávaní konanom 27. júna 2022 uviedol, že osoba ním navrhovaného svedka je likvidátorka ZASAP š. p. Žalobca tak napriek dĺžke súdneho konania a pôvodnému prednesu návrhu na doplnenie dokazovania dňa 30. júna 2021 až do dátumu pojednávania konaného 27. júna 2022 nevedel, že ním navrhovaný svedok mal postavenie likvidátora jeho právneho predchodcu a neuviedol žiadne objektívne okolnosti, ktoré by mu bránili súdu oznámiť včas, ku ktorým skutkovým okolnostiam žiada navrhované dôkazy vykonať. Okresný súd poukázal tiež na koncentráciu konania a skutočnosť, že z dôvodu predloženia návrhov na doplnenie dokazovania na pojednávaní konanom dňa 27. júna 2022 by bolo nevyhnutné pojednávanie odročiť. Z dôvodu hospodárnosti tiež zamietol návrh na doplnenie dokazovania vykonaním ohliadky.

3.11. Pri rozhodovaní o trovách konania okresný súd aplikoval § 262 ods. 2 a § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a náhradu trov konania priznal v spore úspešným žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/. Vo vzťahu žalobcu a žalovaného 3/ okresný súd náhradu trov konania nepriznal, keďže úspešnému žalovanému 3/ účasťou v konaní žiadne trovy nevznikli.

4. Krajský súd rozsudkom z 23. februára 2023 č. k. 12Co/50/2022-647 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „napadnutý rozsudok“) potvrdil rozsudok s upresnením výroku II., že o výške priznanej náhrady trov prvoinštančného konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci (prvá výroková veta). Žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci (druhá výroková veta). Vo vzťahu žalobcu a žalovaného 3/ náhradu trov odvolacieho konania stranám nepriznal (tretia výroková veta).

4.1. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania a rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP. Zdôraznil, že v odvolacom konaní vec prejednal v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. S poukazom na preskúmanie rozsudku súdu prvej inštancie a spisového materiálu konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na

základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Iba skutočnosť, že žalobca sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje, neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Odvolací súd s a tak v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia okresného súdu a v podrobnostiach naň odkázal.

4.2. Podľa názoru krajského súdu žalobca v odvolaní iba zopakoval svoju prvoinštančnú argumentáciu, polemizoval s jednotlivými citáciami uvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku a v reakcii na ne vyvodil odlišnú skutkovú a právnu súvislosť, na základe ktorej mal za to, že jeho žaloba je dôvodná. Žalobca pritom v odvolaní nevzniesol žiadne nové námietky, s ktorými by sa už nevysporiadal súd prvej inštancie a opätovné zdôvodnenie ich neopodstatnenosti pre rozhodnutie vo veci aj odvolacím súdom by bolo len opakovaním už vyčerpávajúceho zdôvodnenia poskytnutého stranám sporu okresným súdom.

4.3. Odvolateľ v odvolaní vychádzal z odlišných skutkových záverov ako súd prvej inštancie a robil z vykonaných dôkazov vlastné skutkové závery. K uvedenému odvolací súd uviedol, že za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa považuje taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcemu z § 191 CSP. Nesprávne hodnotenie by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie iba v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli v konaní najavo, že by si nevšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje § 192 až § 194 CSP. Ak nebolo možné súdu prvej inštancie vytknúť v tomto smere žiadne pochybenie, nebolo možné polemizovať s jeho skutkovými závermi.

4.4. Ak odvolateľ namietal nesprávne právne posúdenie odvolací súd uviedol, že iba polemika o nesprávnosti súdom prvej inštancie vysloveného právneho záveru pre odlišné skutkové závery vyvodzované odvolateľom nepostačuje; odvolateľom namietaná nesprávnosť vytvorenia skutkového základu nie je daná a sama osebe nie presvedčivou bázou pre konštatovanie vecnej nesprávnosti rozsudku okresného súdu; súd prvej inštancie vec správne právne posúdil.

4.5. Pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inštancie nevykonaním ním navrhovaný dôkaz, odvolací súd uviedol, že okresný súd svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu na doplnenie dokazovania oprel o racionálnu úvahu vychádzajúcu nielen z priebehu konania, správania sa strán, ale aj stavu dokazovania. Na okraj uviedol, že ak by žalobca aj preukázal, že opomenutie ním navrhovaného dôkazu mohlo z pohľadu kľúčovej argumentácie súdu prvej inštancie ovplyvniť jeho prípadný procesný úspech v spore, a teda nevykonanie dôkazu by bolo z pohľadu meritórneho skutkového a právneho kontextu veci významné, odvolací súd by už nemohol pristúpiť k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie a ani by nemohol nariadiť pojednávanie a prípadný deficit súdu prvej inštancie reparovať s poukazom na princíp koncentrácie a neúplnej apelácie. Aby mohol odvolací súd doplniť dokazovanie, museli by byť splnené všetky tri zákonom vyžadované podmienky, a to 1/ návrh na vykonanie dôkazu na súde prvej inštancie, 2/ zamietnutie jeho vykonania ako súdom prvej inštancie a 3/ návrh na jeho vykonanie v odvolaní. Tretia podmienka naplnená nebola.

4.6. Odvolací súd tak rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku potvrdil. Mal tiež za to, že súd prvej inštancie správne rozhodol o nároku na náhradu trov konania; vo svojom výroku upresnil druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania v tom zmysle, kto a ako o výške priznanej náhrady rozhodne.

4.7. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným 1/, 2/, 4/ a 5/ priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči v odvolacom konaní neúspešnému žalobcovi. Vo vzťahu k náhrade trov konania medzi žalobcom a žalovaným 3/ rozhodol odvolací súd obdobne ako súd prvej inštancie a náhradu trov odvolacieho konania nepriznal žiadnej zo strán.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f) CSP ako aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP; navrhol, aby dovolací súd postupom podľa § 449 CSP napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Rozsudok odvolacieho súdu napadol v rozsahu výrokov I. a II.

5.1. V podanom dovolaní dovolateľ rozsiahlo poukázal na obsah rozsudku súdu prvej inštancie, obsah svojho odvolania a obsah napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

5.2. Pokiaľ vymedzil dovolací dôvod s poukazom na § 420 písm. f) CSP tvrdil, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

5.2.1. Namietal nevykonanie navrhovaných dôkazov, a to výsluch svedkyne JUDr. Viery Andrejkovej. Vykonanie tohto dôkazu navrhol na pojednávaní dňa 30. 06. 2021; súd prvej inštancie takýto návrh na výsluch svedkov zamietol. Žalobca oznámením k pojednávaniu vytýčenému na 27. júna 2022 oznámil, že trvá na výsluchu JUDr. Viery Andrejkovej, likvidátorky ZASAP š. p. s tým, že jej účasť zabezpečí na pojednávaní dňa 27. júna 2022. Tento návrh okresný súd rovnako zamietol. Z uvedeného dôvodu do spisu predložil aspoň písomné svedectvo likvidátorky ZASAP š. p., z dôvodu, že súd prvej inštancie ju odmietol vypočuť. Poukázal na obsah písomného svedectva likvidátorky.

5.2.2. Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietal, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď nevykonával dokazovanie dôkazom navrhnutým žalobcom.

5.2.3. Odvolací súd podľa názoru dovolateľa nesprávne vyhodnotil jeho postup v bode 61. napadnutého rozsudku, že žalobca rezignoval v odvolaní na výsluchu tejto svedkyne. V bode 57. pritom uviedol, že ak nie je možné súdu prvej inštancie vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi. V prejednávanej veci však žalobca spochybnil nedostatok skutkových zistení a záverov.

5.2.4. V nadväznosti na uvedené považoval žalobca dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP za naplnený, nakoľko navrhovaná svedkyňa ako likvidátorka ZASAP š. p. a zároveň dlhoročná zamestnankyňa žalobcu mohla a vedela súdu fundovane vysvetliť všetky okolnosti likvidácie ZASAP š. p., prechodu a prevodu majetku ZASAP š. p. na žalobcu zo zákona, ako aj z kúpnej zmluvy.

5.3. Pokiaľ dovolateľ vymedzil dovolací dôvod s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo o d vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

5.3.1. V texte dovolania uviedol analýzu postupu predaja skleníkov a pozemkov pod skleníkmi a príľahlých pozemkov, z ktorého vyvodil, že súdy nižších inštancií vec nesprávne právne posúdili; ak by vec správne právne posúdili a pripustili aplikáciu § 2 ods. 6 zákona č. 138/1991 Zb., tak by v logickej nadväznosti mali aplikovať na príľahlé pozemky aj § 2d zákona č. 138/1991 Zb., ktorý rieši práve tie prípady, kedy mestá získavajú od štátu zo zákona pozemky, na ktorých sú stavby bez vzťahu k pozemkom, keďže historicky v deväťdesiatych rokoch sa to pri prechode, resp. prevode opomenulo a neriešil sa vzťah k pozemkom.

5.4. Pokiaľ ide o pozemky KNC č. XXXX/XXX a č. XXXX/XX, k. ú. A. dovolateľ poukázal na záver súdu prvej inštancie, ktorý vyslovil, že pokiaľ sa žalobca rozhodol k veciam, ku ktorým patrilo právo hospodárenia ZASAP š. p. inak podliehajúcim právnej úprave zákona č. 427/1990 Zb. uplatniť postup podľa zákona č. 92/1991 Zb., potom je vylúčené, aby vlastníctvo k uvedeným veciam nadobudol v súlade s § 2 ods. 6 veta prvá a veta druhá zákona č. 138/1991 Zb.

5.4.1. Vo vzťahu k uvedenému dovolateľ nastolil nasledovnú právnu otázku:

Je vylúčené, pokiaľ sa žalobca rozhodol k veciam, ku ktorým patrilo právo hospodárenia ZASAP š. p. inak podliehajúcim právnej úprave zákona č. 427/1990 Zb. uplatniť postup podľa zákona č. 92/1991 Zb. na základe výnimky udelennej podľa § 47b zákona č. 92/1991 Zb., aby vlastníctvo k uvedeným veciam nadobudol žalobca v súlade s § 2 ods. 6 veta prvá a veta druhá zákona č. 138/1991 Zb.?

5.4.2. Odvolací súd sa k tejto otázke nevyjadril, len zotrval na tom, že súd prvej inštancie správne posúdil vec, a preto odvolací súd svoje rozhodnutie bližšie neodôvodnil. Toto riešenie právnej otázky odvolacím súdom považoval žalobca za nesprávne, každé súdne rozhodnutie musí byť preskúmateľné, nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov zakladá jeho arbitrárnosť.

5.4.3. Dovolateľ uviedol, že nastolená dovolacia otázka (bod 5.4.1.) mala byť riešená nasledovne: Pokiaľ sa mesto/obec rozhodol k veciam, ku ktorým patrilo právo hospodárenia štátnym podnikom, inak podliehajúcim právnej úprave zákona č. 427/1990 Zb. uplatniť postup podľa zákona č. 92/1991 Zb. na základe výnimky udelennej podľa § 47b zákona č. 427/1990 Zb., NIE JE VYLÚČENÉ, aby vlastníctvo k uvedeným veciam nadobudla obec/mesto v súlade s § 2 ods. 6 veta prvá a veta druhá zákona č. 138/1991 Zb.

5.4.4. Uvedenú právnu otázku považoval dovolateľ za raritný prípad kombinácie prechodu a prevodu vlastníckeho práva podľa § 2 ods. 6 zákona č. 138/1991 Zb., ktorý spôsobuje obciam a mestám problémy; ide o otázku dôležitého právneho významu.

5.5. Pokiaľ ide o pozemky KNC č. XXXX/X a č. XXXX/XXX, k. ú. A., dovolateľ poukázal na záver súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že ... z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že poľnohospodárska ako aj nepoľnohospodárska pôda, ktorá bola vo vlastníctve obce k 31. decembru 1949 a pokiaľ sa nachádza ku dňu účinnosti tohto zákona v majetku Slovenskej republiky, prechádza do vlastníctva obce, ak už do jej vlastníctva neprešla podľa § 2. Spolu s pôdou a porastami prechádzajú na obec aj hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe vrátane zastavaných pozemkov, ak tieto boli vo vlastníctve obce k 31. decembru 1949. Dovolateľ tvrdil, že pozemky nemohli byť platne oddelimitované na SPF, nakoľko išlo a ide o zastavané pozemky, na ktorých sa nachádzali líniové stavby cestnej komunikácie a nie o ornú pôdu.

5.5.1. Vo vzťahu k uvedenému nastolil nasledovnú právnu otázku:

Možno na právny režim pozemkov pod líniovými stavbami vnútropodnikových pozemných komunikácií (pozemky pod cestami), ktoré sú len formálne evidenčne vedené v katastri nehnuteľností ako orná (poľnohospodárska) pôda, aplikovať § 15a a § 15b zákona č. 138/1991 Zb. a požadovať, aby boli vo vlastníctve obce do 31. decembra 1949, ak majú prejsť do vlastníctva obce podľa zákona č. 138/1991 Zb.?

5.5.2. Dovolateľ opätovne uviedol, že odvolací súd sa k tejto otázke nevyjadril, ale zotrval na tom, že súd prvej inštancie správne posúdil vec, a preto svoje rozhodnutie bližšie neodôvodňoval.

5.5.3. Podľa dovolateľa mala byť nastolená dovolacia otázka (bod 5.5.1.) riešená nasledovne:

Keďže sa de facto nejedná o ornú (poľnohospodársku) pôdu, nakoľko ide o pozemky pod líniovými stavbami vnútropodnikových pozemných komunikácií (pozemky pod cestami) NEMOŽNO na ich právny režim aplikovať § 15a a § 15b zákona č. 138/1991 Zb. a požadovať, aby boli vo vlastníctve obce do 31. decembra 1949 na účely prechodu vlastníctva do majetku obce podľa zákona č. 138/1991 Zb.

6. Žalovaní 1/ a 2/ s podaným dovolaním nesúhlasili a navrhli, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal im nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Mali za to, že súdy nižších inštancií právo žalobcu na spravodlivý súdny proces neporušili; s poukazom na časové hľadisko súdy umožnili žalobcovi aktívne realizovať svoje procesné práva v rámci súdneho konania a súdy vydali zrozumiteľný a riadne odôvodnený rozsudok. Žalobca nepresvedčivo, resp. nedostatočne vyargumentoval dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Uviedli, že iba skutočnosť, že dovolateľ s a s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej nedôvodnosti alebo arbitrárnosti

rozhodnutia odvolacieho súdu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Po preskúmaní podaného dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, majúci v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov konaní a rozhodovaní súdov nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť vo veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

10. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorý sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto podmienka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3Cdo/208/2014).

11. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých spor bol právoplatne skončený meritórnym rozhodnutím musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

12. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti; z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 521 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keď

tvrdil, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávny procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

17. Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP (ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Pokiaľ dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, z obsahu dovolania možno vyvodiť, že namietal nevykonanie ním navrhovaných dôkazov, resp. dôkazu spočívajúcom vo výsluchu svedkyne, JUDr. Viery Andrejkovej, ktorá mala byť v minulosti likvidátorkou ZASAP š. p., ktorá by sa vyjadrila o okolnostiach prevodu (prechodu) majetku štátu (sporných pozemkov) na žalobcu.

19.1. Dovolací súd z obsahu spisu konštatuje, že s uvedeným návrhom na doplnenie dokazovania sa vysporiadal už súd prvej inštancie, keď nielenže návrh na doplnenie dokazovania zamietol, ale dôvod, pre ktorý tak urobil v rozsudku (druhom v poradí) riadne odôvodnil (bod 3.10. tohto uznesenia). Už súd prvej inštancie poukázal na hospodárnosť konania, dĺžku trvania konania, ktoré začalo podaním žaloby v roku 2016 a bolo opakovane odročované z dôvodu rokovania strán sporu o mimosúdnom vysporiadaní. Súd prvej inštancie zdôraznil aj skutočnosť, že pôvodný návrh na vypočutie svedkyne neobsahoval skutkové tvrdenia, vo vzťahu ku ktorým by sa mala žalobkyňa vyjadriť, a ktoré by mal jej výsluch preukázať, žalobca pri podaní návrhu na vykonanie dokazovania ani neuviedol, že navrhovaná svedkyňa mala byť v minulosti likvidátorkou štátneho podniku ZASAP š. p. a to napriek tomu, že v čase podania návrhu na vykonanie dôkazu bola zamestnankyňou žalobcu. Okresný súd návrh na vykonanie dokazovania zamietol najmä z dôvodu, že konkretizovaný návrh na doplnenie dokazovania bol podaný bezprostredne pred pojednávaním (na ktorom došlo k vyhláseniu rozhodnutia) a práve v prípade akceptácie vykonania dôkazu by bolo potrebné pojednávanie odročiť. Súd prvej inštancie tak aplikoval aj sudcovskú koncentráciu konania (§ 153 CSP) konštatujúc, že žalobca neuviedol žiadne objektívne skutočnosti, ktoré by mu bránili označiť (navrhnúť) dôkaz včas bez potreby odročenia už nariadeného súdneho pojednávania.

19.2. Vadu v dokazovaní, odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP, namietal dovolateľ už v

podanom odvolaní; túto námietku bol povinný posúdiť odvolací súd, ktorý ju posudzoval a aj posúdil.

19.3. Odvolací súd k uvedenému uzavrel, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu na doplnenie dokazovania oprel o racionálnu úvahu vychádzajúcu z priebehu konania, správania strán a stavu dokazovania; navyše doplnil o argumentáciu v tom smere, že neboli splnené podmienky na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu (druhého v poradí) a na vykonanie dôkazu pred odvolacím súdom neboli splnené podmienky.

19.4. Pokiaľ chcel byť dovolateľ v dovolacom konaní úspešný tvrdiac vadu zmätočnosti, táto mala smerovať proti záverom odvolacieho súdu, ktorý sa s jeho odvolacou námietkou zaoberal a vyhodnotil ju; pokiaľ tak odvolateľ nespravil, nemohol byť v tomto smere v dovolacom konaní úspešný. Predmetom dovolacieho prieskumu je totiž právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu a nie rozsudok súdu prvej inštancie, voči ktorému ako opravný prostriedok patrí odvolanie a s odvolacou argumentáciou žalobcu sa odvolací súd vysporiadal.

19.5. Neobstojí potom ani dovolacie tvrdenie, že žalobca v spore (v odvolaní) spochybnil správnosť (nedostatok) skutkových zistení a záverov, pokiaľ návrh na doplnenie pôvodne neuplatnil s poukazom na skutkové tvrdenia, ku ktorým navrhuje dôkaz vykonať a následne neuplatnil včas. Napokon v osobe navrhovanej svedkyne ide o zamestnankyňu žalobcu; je ťažko uveriteľné, že o jej pôsobnosti ako likvidátorky štátneho podniku, v o vzťahu ku ktorému zriaďovateľská pôsobnosť prešla na žalobcu, žalobca nevedel a návrh na jej výsluch podal až po šiestich rokoch od podania žaloby.

19.6. Napokon otázka prechodu vlastníctva vyplýva z právnej úpravy a listinných dôkazov a otázka prechodu najmä z listinných dôkazov. Vyjadrenie navrhovanej svedkyne by potom neposkytlo odpoveď na krucálnu otázku, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie v spore; iba by podoprelo tvrdenia žalobcu prezentované už v žalobe, ústnych prednesoch a písomných vyjadreniach realizovaných v konaní pred súdom prvej inštancie bez toho, aby malo oporu aj v ďalších vykonaných dôkazoch.

19.7. Dovolateľ potom nedôvodne namieta nedostatok skutkových záverov, keď medzeru v nich mienil vyplniť dôkazom, ktorý nebol uplatnený včas.

20. Vzhľadom na dovoláciu námietku týkajúcu sa dokazovania (nevykonania dôkazu), najvyšší súd už iba vo všeobecnosti dodáva, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/201/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011).

20.1. Ani nesprávne alebo neúplné vyhodnotenie vykonaných dôkazov, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Uvedenú dovoláciu námietku bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v danom prípade súdu prvej inštancie a odvolaciemu súdu; pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli a treba ich považovať za naďalej aktuálne. Preto nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť

dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20.2. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu dovolací súd nie je oprávnený, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

20.3. Dovolateľ tak neopodstatnene namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mu mal znemožniť uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP); vážny deficit v dokazovaní z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd nezistil.

21. Dovolateľ dovolanie oprel aj o § 421 ods. 1 písm. b) CSP a tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od riešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi riešená nebola.

22. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, s a vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

24. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako a j procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o otázku právnu, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napr. sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

24.1. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), je jeho povinnosťou a) konkretizovať právnu otázku, b) uviesť, ako ju odvolací súd riešil a c) uviesť, ako mala byť otázka správne právne riešená.

25. Z podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ pri nastolení postupoval naznačeným spôsobom, konkretizoval právnu otázku, poukázal na to, ako ju odvolací súd riešil (resp. tvrdenie, že odvolací súd ju neriešil) a uviedol, ako mala byť právna otázka správne riešená.

25.1. Pred zodpovedaním právnej otázky dovolací súd uvádza, že sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že odvolací súd nastolenú právnu otázku neriešil. Odvolací súd totiž potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP; s rozhodnutím súdu prvej inštancie sa v celom rozsahu stotožnil a poukázal na jeho podstatnú argumentáciu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie spolu s rozhodnutím dovolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok okresného súdu tvoria v takom prípade kompletizujúcu jednotu; záver súdu prvej inštancie riešiaci právnu otázku je tak záverom, ktorý prijal aj odvolací súd a dáva tak odpoveď aj na posúdenie, ako riešil nastolenú právnu otázku odvolací súd.

26. Nastolené právne otázky spĺňajú formálnu požiadavku na ich posúdenie dovolacím súdom. Podstatné pre to, či dovolací súd takúto právnu otázku nastolenú dovolateľom môže riešiť, je aj obsah nastolenej právnej otázky; inak povedané, nastolená právna otázka musí zodpovedať formálnym a materiálnym kritériám.

27. Nastolená právna otázka (právne otázky) materiálnemu kritériu nezodpovedajú. Dovolací súd má na zreteli závery vyplývajúce z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020 sp. zn. I. ÚS 336/2019, z ktorých vyplýva, že nie je správne, ak sa najvyšší súd zameria len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku, a izoluje sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP sú spojené nádoby, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá naplní niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale druhej strane ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. Tieto závery ústavného súdu nachádzajú svoj odraz aj v jeho novších rozhodnutiach (pozri nálezy z 10. decembra 2024 sp. zn. III. ÚS 469/2022, uznesenie z 11. marca 2025 sp. zn. IV. ÚS 114/2025) ale aj v novších rozhodnutiach najvyššieho súdu (napr. rozsudok z 27. septembra 2022 sp. zn. 5Obdo/25/2021, rozsudok z 31. marca 2022 sp. zn. 5Cdo/41/2022, rozsudok z 30. júla 2021 sp. zn. 4Cdo/130/2021).

27.1. V danom prípade však pokiaľ ide o prvú nastolenú právnu otázku (bod 5.4. - 5.4.3. tohto uznesenia) je právna otázka formulovaná len ako negácia k záveru súdov nižších inštancií. Právne posúdenie súdu prvej inštancie (ktoré si odvolací súd osvojil), je výsledok komplexného posúdenia zistených skutkových okolností a aplikácie právnych predpisov na zistený skutkový stav, v rámci ktorého procesu súdy nižších inštancií vykonaným dokazovaním zisťovali skutkový stav veci, uskutočnili výklad aplikovaných právnych predpisov a na základe tohto komplexného postupu (posúdenia dôvodnosti nároku) vec uzavreli konštatovaním, na ktorom založili svoje rozhodnutie.

27.2. Ak dovolacia otázka je iba negáciou právnych záverov súdov nižších inštancií (formulácia „je vylúčené“ oproti formulácii „nie je vylúčené“), dovolací súd uzatvára, že dovolateľ nenastolil hmatateľnú materiálnu právnu otázku a dovolacia argumentácia je iba vyjadrením nesúhlasu s právnym záverom, ktorý nižšie súdy prijali v procese komplexného posúdenia prejednávanej veci.

27.3. Obdobný záver dovolací súd prijíma aj vo vzťah k druhej nastolenej otázke (bod 5.5. - 5.5.3.). Aj v

tomto prípade je dovolateľom nastolená otázka formulovaná ako negácia k záveru súdov nižších inštancií (formulácia „možno“ oproti formulácii „nemožno“). Navyše dovolateľ pri nastolenej právnej otázke vychádza zo skutkového záveru, ktorý súdy nižších inštancií nevyslovili. Je potrebné poukázať na konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 55., 56., 57. a 58.; súd prvej inštancie uzavrel, že je nesporné, že predmetné pozemky majú charakter ornej pôdy a takýto charakter mali aj v čase, keď boli súčasťou parcely KNC č. 8043, ku ktorej mal ZASAP š. p. právo hospodárenia Oproti tomuto záveru dovolateľ ako fakt uvádza, že sa de facto nejedná o poľnohospodársku pôdu a na právny záver súdov nižších inštancií reaguje len negáciou ich právneho posúdenia. Dovolací súd tak aj v tejto otázke uzatvára, že dovolacia otázka nebola nastolená korektne, dovolateľ ako fakt uvádza skutočnosť, ktorá z vykonaného dokazovania nevyplývala, nastolená dovolacia otázka má iba charakter negácie (opačného právneho názoru) právneho posúdenia súdmi nižších inštancií a je tak len vyjadrením nesúhlasu s právnym názorom vysloveným súdmi v prejednávanej veci.

28. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie dovolateľa namietajúceho zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP týkajúcu sa nezistenej vady dokazovania je neprípustné, čo je dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c) CSP. Ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie žalobcu tiež potrebné odmietnuť, pretože je neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP (dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP).

29. Dovolací súd žalovaným 1/ - 5/ ako úspešným v dovolacom konaní priznal podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.